

Koń jaki jest, każdy widzi. Czas zająć się jeźdźcem!

Jazda konna

DLA BYSTRZAKÓW™

Dowiedz się, jak:

- znaleźć najlepszą stajnię i instruktora
- wybrać sprzęt do jazdy konnej
- jeździć na ujeżdżalni i w terenie
- rywalizować podczas zawodów

septem
septem.pl

Audrey Pavia

redaktorka magazynu Horse Illustrated,
autorka książki Konie dla bystrzaków

Shannon Sand

utytułowana amazonka

Tytuł oryginału: Horseback Riding For Dummies®

Tłumaczenie: Magda Witkowska
ISBN: 978-83-246-6626-3

Oryginalne angielskie wydanie © 2007 by Wiley Publishing, Inc., Indianapolis, Indiana
Wszelkie prawa, włączając prawo do reprodukcji całości lub części w jakiegokolwiek formie,
zarezerwowane. Tłumaczenie opublikowane na mocy porozumienia z Wiley Publishing, Inc.

Wiley, the Wiley Publishing logo, For Dummies, the Dummies Man logo, A Reference for the Rest of Us!,
The Dummies Way, Dummies Daily, The Fun and Easy Way, Dummies.com i związana z tym szata
graficzna są markami handlowymi John Wiley and Sons, Inc. i/lub firm stowarzyszonych w Stanach
Zjednoczonych i/lub innych krajach. Wykorzystywane na podstawie licencji.

Translation copyright © 2013 by Helion S.A.

Polish language edition published by Wydawnictwo Helion.
Copyright © 2013.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej
publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną,
fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje
naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Autor oraz Wydawnictwo HELION dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były
kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane
z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz Wydawnictwo HELION nie
ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji
zawartych w książce.

Fotografia na okładce została wykorzystana za zgodą Shutterstock.

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres
<http://dlabystrzakow.pl/user/opinie/jakoby>
Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydawnictwo HELION
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel. 32 231 22 19, 32 230 98 63
e-mail: dlabystrzakow@dlabystrzakow.pl
WWW: <http://dlabystrzakow.pl>

Printed in Poland.

- [Kup książkę](#)
- [Poleć książkę](#)
- [Oceń książkę](#)

- [Księgarnia internetowa](#)
- [Lubię to! » Nasza społeczność](#)

Spis treści

O autorach	15
Podziękowania od autorów	17
Wprowadzenie	19
O książce	19
Konwencje zastosowane w książce	20
Czego nie czytać	20
Naiwne założenia	20
Jak podzielona jest książka	21
Część I. Podstawowe informacje na temat jazdy konnej	21
Część II. Czas oswoić się z wybranym stylem jazdy i sprzętem	21
Część III. Czas zająć miejsce w siodle i zacząć jeździć	21
Część IV. Jazda na poziomie zaawansowanym	21
Część V. Inne style jazdy i konne formy rozrywki	22
Część VI. Dekalogi	22
Ikony zastosowane w książce	22
Co dalej	23

Część I: Podstawowe informacje na temat jazdy konnej 25

Rozdział 1: Na koń! Witaj w świecie jazdy konnej	27
Umysł i ciało konia	27
Nauka jazdy konnej	28
Forma jeździecka	29
Bezpieczeństwo wśród koni	29
Właściwy styl jazdy i sprzęt	30
Od razu z wysokiego konia	31
Przygotowania na ziemi	31
Wsiadanie i zsiadanie	31
Chody konia	32
Skoki	32

6 Jazda konna dla bystrzaków

Jeździectwo w wersji zaawansowanej	33
Nowe podejście do jazdy	33
Zakup własnego konia	33
Opieka nad koniem	34
Rozrywka i zawody konne	34

Rozdział 2: Od kopyt do głowy. Umysł i mechanika konia 37

Zrozumieć sposób myślenia konia	37
Tajniki końskiego społeczeństwa	38
Interpretacja końskiego wyrazu pyska	38
Dogadać się z koniem	39
Spojrzenie na ciało konia	41
Części ciała konia	41
Wysokość konia	42
Ogólna budowa, czyli pokrój	43
W drogę, czyli chody konia	44
Umaszczenie i odmiany	45
Różnice między rasami	48
Rasa może mieć duże znaczenie	48
Przegląd popularnych ras	49

Rozdział 3: Naukę czas zacząć. Lekcje jazdy konnej 53

Poszukiwanie stajni, która najlepiej spełni Twoje oczekiwania	54
Wstępne poszukiwania. Lista stajni w okolicy	54
Główny przedmiot nauczania. Poszukiwania szkoły kształcącej jeźdźców w określonym stylu	54
Wizyta na miejscu. Krytyczny rzut oka na stajnię	55
Wybór instruktora lub trenera	56
Wybór między instruktorem a trenerem	56
Czego należy oczekiwać od instruktora bądź trenera?	57
Gdy skończą się stajnie, czyli poszukiwania innego nauczyciela	58
Maksymalne wykorzystanie lekcji jazdy konnej	59
Wybór między lekcjami indywidualnymi a grupowymi	59
Ustalanie harmonogramu lekcji	59
Współpraca z instruktorem lub trenerem	61

Rozdział 4: Ciało i umysł. Kondycyjne przygotowanie do jazdy 65

Dlaczego należy dbać o kondycję?	65
Praca nad kondycją jeździecką	66
Mniejszy ciężar. Warto zrzucić parę zbędnych kilogramów	66
Ćwiczenia aerobowe sposobem na poprawę wytrzymałości	67
Więcej siły	68
Trening ogólnorozwojowy. Joga i pilates jako sposób na uzyskanie odpowiedniej gibkości i siły	70
Rozciąganie. Zwiększanie elastyczności mięśni tuż przed zajęciem miejsca w siodle	71
Przygotowanie umysłu	74
Człowiek jako pan konia	74
Uwolnić się od strachu	75

Rozdział 5: Przede wszystkim bezpieczeństwo.

Jak się chronić w kontakcie z koniem?	77
Strój odpowiedni do roli, czyli bezpieczny	77
Nakrycie głowy	78
Odpowiednia koszula	79
Ochrona nóg	80
Buty stworzone z myślą o jeźdźcach, czyli właściwe obuwie	80
Bez biżuterii	81
Uważne obserwowanie konia z ziemi	81
Z koniem w ciasnym boksie	82
Z koniem na uwięzi	82
Rozpoznawanie niebezpiecznych zachowań konia	83
Bezpieczeństwo na koniu	84
Sprawdzanie sprzętu przed siodłaniem	84
Jazda w grupie	85
Samotnie na szlaku	86

Część II: Czas oswoić się z wybranym stylem jazdy i sprzętem

87

Rozdział 6: Ku zachodzącemu słońcu. Jazda konna w stylu western**89**

Jeździectwo w stylu western w pigułce	89
Zastosowania	89
Sprzęt i strój	90
Konie	90
Jazda	91
Formy aktywności jeździeckiej w stylu western	92
W terenie	92
Pokazy jeździeckie	93
Praca z bydłem	94

Rozdział 7: Nie tylko dla Brytyjczyków. Styl klasyczny, czyli angielski**97**

Podstawy jazdy w stylu klasycznym	97
Zastosowania	98
Sprzęt i strój	98
Konie	99
Przypomnienie informacji na temat podstawowych form stylu klasycznego	99
Półsiad jako sposób na skoki i nie tylko	100
Kroki w ujeżdżeniu	101

Rozdział 8: O siodłach**103**

Podstawowe elementy budowy siodła	103
Ciężki sprzęt — siodło western	104
Siodło pleasure	106
Siodło typu barrel racing	106

Siodło typu roping	107
Siodło trail	107
Mniejszy kaliber — siodło klasyczne	109
Siodło wszechstronne	109
Siodło skokowe	110
Siodło ujeżdżeniowe	110
Dobór czapraka	112
Dopasowanie siodła	112
Dopasowanie siodła do konia	113
Dopasowanie siodła do jeźdźcy	115
Rozdział 9: Tajniki ogłowia	117
Podstawowe elementy ogłowia	117
Ogłowie i kielzna typu western	119
Ogłowie typu western	119
Węzidła western	120
Hackamore — kielzno alternatywne	121
Ogłowie i węzidła klasyczne	121
Ogłowie klasyczne	122
Węzidła klasyczne	123
Rozdział 10: Strój do jazdy konnej i dodatkowy sprzęt jeździecki	125
Strój z klasą	125
Wybór stroju jako klucz do bezpieczeństwa i wygody	126
Zgodnie z tradycją. Strój western	126
Model konserwatywny, czyli strój klasyczny	129
Sztuczne pomoce jeździeckie	132
Na nogach: ostrogi	132
W dłoni: baty i palcaty	133
<i>Część III: Czas zająć miejsce w siodle i zacząć jeździć</i>	135
Rozdział 11: Praca z koniem z poziomu ziemi. Siodłanie i kielznanie	137
Postępowanie z koniem z poziomu ziemi	137
Zabawa w berka, czyli jak podejść do konia	138
Zapinamy pasy, czyli zakładanie kantara	139
Za mną, czyli prowadzenie konia	140
Supelek z pętelką, czyli jak uwiązać konia	142
Zasady prawidłowego siodłania konia	144
Siodła typu western	145
Siodła klasyczne	147
Na koniec — ogłowie	149

Rozdział 12: Wsiadanie na i zsiadanie z konia	153
Do startu, czyli przygotowania do wsiadania	153
Kontrola sprzętu	153
Wybór miejsca do wsiadania	154
Na koń. Jak dosiąść konia?	155
Wsiadanie w stylu western	155
Wsiadanie w stylu klasycznym	158
Pora się zbierać, czyli przygotowania do zsiadania	160
Z konia. Jak zsiadać z konia?	161
Zsiadanie w stylu western	161
Zsiadanie w stylu klasycznym	163
Rozdział 13: Komfortowa jazda stępem	165
Mowa ciała. Naturalna pomoc podczas jazdy konnej	166
Ręce	166
Nogi	166
Dosiad	167
Głos	167
Zachęcanie konia do stępa	167
Sygnały w stylu western	168
Komendy w jeździectwie klasycznym	168
Stęp w stylu western	168
Pozycja ciała	169
Próba trzymania wodzy	170
Właściwa pozycja nóg	171
Ruch w stylu western	171
Jazda stępem w stylu klasycznym	171
Pozycja ciała	172
Dwoma rękami, czyli jak trzymać wodze	173
Właściwa pozycja nóg	173
Ruch w jeździectwie klasycznym	173
Stęp w ujeżdżeniu	174
Pozycja ciała	174
Wodze w dłoń	175
Nogi we właściwej pozycji	175
Ruch konia w ujeżdżeniu	175
Manewry w stępie	175
Zatrzymanie	176
Skręcanie w lewo i w prawo	177
Chodzenie po okręgu	180
Na wstecznym	182
Kilka ćwiczeń w stępie	183
Beczki w stylu western	183
Szalone ósemki — kręcenie ósemek w jeździectwie klasycznym	185

Rozdział 14: Kolejny krok, czyli kłus 187

Zachęcanie konia do przyspieszenia tempa	187
Zachęta do kłusa w stylu western	188
Zachęta do kłusa w stylu klasycznym	188
Kłus w stylu western	189
Pozycja ciała	189
Trzymanie wodzy w stylu western	190
Właściwa pozycja nóg	190
Ruch w stylu western	190
Kłus w stylu klasycznym	191
Pozycja ciała	191
Trzymanie wodzy	191
Pozycja nóg	192
Ruch w stylu klasycznym	192
Kłus w ujeżdżeniu	194
Pozycja ciała	194
Trzymanie wodzy	195
Pozycja nóg jeźdźca w ujeżdżeniu	195
Ruch konia podczas ujeżdżenia	195
Manewry w kłusie	197
Zatrzymanie konia	197
Skręcanie w lewo i w prawo	198
Chodzenie po okręgu	200
Kilka ćwiczeń	203
Serpentyna w stylu western	203
Krążenie po drążkach w stylu klasycznym	204

Rozdział 15: Szybkie tempo w galopie 207

Zachęcanie konia do galopu	208
Styl western — jak dać wierzchowcowi do zrozumienia, że powinien ruszyć galopem?	208
Styl klasyczny — przechodzenie w galop	208
Galop w stylu western	209
Pozycja ciała w stylu western	209
Trzymanie wodzy	210
Ułożenie nóg w galopie	210
Ruch w stylu western	211
Galop w jeździectwie klasycznym	211
Pozycja ciała w półsiadzie	212
Trzymanie wodzy	212
Ułożenie nóg w galopie	212
Ruch w galopie w półsiadzie	213
Galop w ujeżdżeniu	213
Pozycja ciała w ujeżdżeniu	214
Trzymanie wodzy	214
Właściwa pozycja nóg	214
Ruch w galopie w ujeżdżeniu	215

Manewry	215
Prr, kobyło! Zatrzymywanie konia	215
Skrećanie po literze L	216
Chodzenie po okręgu	218
Kilka ćwiczeń na równowagę	220
Bez rąk! Praca na lonży w stylu western	221
Z jedną ręką na lonży w stylu klasycznym	222
Rozdział 16: Skok na skoki	225
Różne rodzaje skoków	225
Pod dachem. Skoki na ujeżdżalni	226
Pod gołym niebem. Próba terenowa	227
Rodzaje przeszkód	228
Tam, gdzie krzyżyk. Koperta	228
Głęboki wdech. Stacjonata	229
Cała naprzód. Okser	229
Nie taki diabeł straszny. Mur	230
Sprawdzian wytrzymałości. Skoki crossowe	230
Proces skoku	230
Doskonalenie dosiadu skokowego	231
Do skoku	232
Pokonywanie kilku przeszkód jedna po drugiej	233
Szereg przeszkód	233
Trzymać linię	234
Parkur	235
Rozwiązywanie problemów ze skokami	236
Odmowa	236
Wylamanie	237
Przyspieszenie skoku	238
 Część IV: Jazda na poziomie zaawansowanym	241
Rozdział 17: Jeździectwo na poziomie zaawansowanym	243
Poszukiwania nowego instruktora lub trenera	243
Zmiana stylu jeździeckiego	244
Dodatkowy trening jako sposób na wzmocnienie	245
Lepsza równowaga, lepsze wycucie czasu	246
Rozdział 18: Zakup konia jako zobowiązanie	249
Decyzja o posiadaniu własnego konia	249
Fakty związane z posiadaniem konia	249
Podsumowanie kosztów	250
Wybór konkretnego konia	253
Wybór idealnej końskiej osobowości	253
Wiek ma znaczenie	254
Styl jeździecki	254
Zainteresowanie udziałem w zawodach	255

12 Jazda konna dla bystrzaków

Wybór rasy	255
Kwestia płci	255
Proces kupowania konia	256
Pozyskiwanie pomocy zawczasu	256
Właściwe ukierunkowanie poszukiwań	257
Kontrola wierzchowca przed zakupem	259
Rozdział 19: Opieka nad koniem	261
Dach nad głową. Właściwe schronienie dla konia	261
Rozeznanie wśród pensjonatów	261
Nie ma jak w domu. Trzymanie konia u siebie	263
Pora coś zjeść. Jak sobie radzić z głodem i pragnieniem konia?	265
Żywienie konia	265
Pojenie konia	266
Cześć, piękny! Pielęgnacja konia	267
Sprzęt	267
Czesanie konia	267
Mycie konia. Do czysta!	271
Troskliwa opieka, czyli jak utrzymać konia w dobrym zdrowiu	272
Profilaktyka	272
Rozpoznawanie sygnałów świadczących o chorobie	275
Najczęstsze choroby koni	276
<i>Część V: Inne style jazdy i konne formy rozrywki</i>	279
Rozdział 20: Krok naprzód. Konie o specyficznych chodach	281
Definicja chodu czterotaktowego	281
Rasy charakteryzujące się nietypową pracą nóg	283
Jazda na koniu prezentującym odmienny rodzaj chodu	285
Pozycja ciała	285
Trzymanie wodzy	286
Właściwe ułożenie nóg	286
Ruch w odmiennym chodzie	286
Rozdział 21: Nie zamykaj mnie za płotem. Ruszamy w teren!	287
Przygotowania do wyprawy w teren	287
Właściwy koń	288
Gdzie jeździć?	289
Odpowiedni sprzęt	291
Przygotowania do trasy dowolnej długości	292
Bezpieczeństwo na szlaku	293
Istotne wytyczne	293
Radzenie sobie z końskim strachem	295
Szczęśliwe chwile na szlaku. Znaczenie dobrych manier	296
Zasady etykiety obowiązujące podczas jazdy w grupie	296
Spotkanie z innym jeźdźcą podczas samotnej wyprawy w teren	298
Użytkowanie szlaku wspólnie z osobami niebędącymi jeźdźcami	299

Rozdział 22: Na pokaz. Udział w zawodach 301

Zasady obowiązujące podczas imprez konnych	302
Rzut oka na system oceniania	302
Co można zdobyć? Miejsca i nagrody	302
Różne rodzaje pokazów	303
Pokazy szkoleniowe jako wstęp do końskiego świata	304
Czas podnieść poprzeczkę — zawody oficjalne	306
Rywalizacja w klasie open	307
Pokazy koni rasowych	307
Pokazy specjalistyczne	308
Sprzęt na pokazy konne	309
Przygotowanie jeźdźca	309
Przygotowanie konia	310
Dobre maniere podczas pokazu	312
Twoje zachowanie	312
Właściwe postępowanie z koniem	313

Rozdział 23: Jeszcze więcej stylów i możliwości 315

Drogi mniej uczęszczane... Eksperymenty z innymi formami jeździectwa	315
Jazda na oklep	316
Wysiadywanie w pełnym siadzie	317
Siodło boczne — kobieca tradycja	318
Zabawy z koniem — sport, wystawy i inne formy aktywności jeździeckiej	320
Udział w rajdach konnych	320
Polo, czyli sport królów	322
Zwrot w stronę woltyżerki	322
Musztra na końskim grzbiecie	324
Parady konne	325
Rekonstrukcje historyczne	326
Podróżowanie z koniem	326
Wycieczki terenowe — przecieranie odległych szlaków	327
Wakacje z koniem	327
Przewożenie konia przyczepą	329

Część VI: Dekalogi 333**Rozdział 24: Dziesięć zasad etykiety jeździeckiej 335**

Zawiąż czerwoną wstążkę na ogonie konia, który kopie	335
Po zajęciu miejsca w siodle ruszaj przed siebie powoli	336
Komunikuj się z innymi jeźdźcami	336
Staraj się zachować ciszę	336
Zachowuj bezpieczną odległość od innych	337
Ostrożne podchodzenie od tyłu	337
Mijaj inne konie z prawej strony	337
Przygotuj swojego wierzchowca do jazdy w terenie	338
Zachowuj się uprzejmie podczas postojów na pojenie	338
Pomagaj innym w razie kłopotów	339

Rozdział 25: Dziesięć zabaw konnych, które pozwalają rozwijać umiejętności jeździeckie	341
Ojciec Wirgiliusz	341
Jazda za dziesięć złotych	342
Poszukiwanie skarbów	342
Wyścig gazetowy	342
Ride and Tie	343
Czerwone, zielone	343
Naśladowanie	344
Wiadra i buty	344
Jajko na łyżeczce	345
Dookoła świata	345
Dodatek: Uzupełniające informacje dla jeźdźców	347
Stowarzyszenia hodowców	347
Organizatorzy zawodów oraz innych form aktywności jeździeckiej	348
Prasa jeździecka	348
Przykładowe polskie sklepy internetowe z artykułami dla konia i jeźdźca	349
Polecane książki	349
Skorowidz	351

Rozdział 11

Praca z koniem z poziomu ziemi. Siodłanie i kielznanie

.....

W tym rozdziale:

- ▶ Poprawne postępowanie z koniem z poziomu ziemi.
 - ▶ Staranne siodłanie.
 - ▶ Kielznanie bez przeszkód.
-

Zanim dosiądziemy konia, jeszcze z poziomu ziemi musimy się całkiem sporo napracować. Prawdę mówiąc, aby móc wspiąć się na koński grzbiet, wpieryw trzeba twardo stąpać po ziemi. Dla bezpieczeństwa własnego, ale też dla bezpieczeństwa wierzchowca, jeździec powinien wiedzieć, co robi.

Z tego rozdziału dowiesz się, jak zajmować się koniem przed zajęciem miejsca w siodle. Poznasz też zasady bezpieczeństwa i najszybsze sposoby postępowania podczas podchodzenia do konia, zakładania kantara, prowadzenia zwierzęcia i wiązania go. Potem przejdziemy do omówienia szczegółów zakładania ogłowia i siodła, bez czego trudno byłoby dosiąść wierzchowca i zacząć jeździć. (Więcej wskazówek na temat bezpieczeństwa przy pracy z koniem z poziomu ziemi znajdziesz w rozdziale 5.).

W początkowym okresie nauki jazdy konnej instruktor zapewne przedstawi Ci kolejne etapy przygotowania konia do pracy. Możesz oczekiwać od niego, że na kilku pierwszych lekcjach będzie Ci służył pomocą. Potem będziesz już zdany wyłącznie na siebie. Lektura tego rozdziału pozwoli Ci odświeżyć wiedzę przed rozpoczęciem kolejnej lekcji.

Postępowanie z koniem z poziomu ziemi

Z uwagi na spore rozmiary konia praca z tym zwierzęciem wymaga określonej wiedzy oraz umiejętności. Znacząca większość koni to zwierzęta łagodne, które nigdy celowo nie wyrządziłyby człowiekowi krzywdy. Niemniej jednak nie są to zwierzęta małe, więc wypadki czasem się zdarzają. Zachowanie uwagi i wiedza na temat poprawnego postępowania z tymi dużymi zwierzętami pozwala minimalizować to ryzyko. W kolejnych punktach tego rozdziału będę wyjaśniać, jak należy podchodzić do konia, zakładać kantar, a następnie prowadzić zwierzę i bezpiecznie je wiązać.

Zabawa w berka, czyli jak podejść do konia

Kantar to rodzaj uprzęży, którą zakłada się koniowi na głowę, aby móc go prowadzić i kontrolować jego ruchy (ale nie służy do jazdy). Pod pyskiem konia znajduje się wówczas uchwyt, do którego mocuje się uwiąz. Dobrze wyszkolony koń, który zdążył się już przyzwyczaić do pracy, zwykle nie opiera się przed założeniem kantara. Jeśli jednak musisz podejść do konia, czy to w stajni, czy na wybiegu, warto przestrzegać pewnych zasad bezpieczeństwa — zwłaszcza jeśli nie znasz danego zwierzęcia.

W boksie lub na padoku

Uchwycenie konia znajdującego się w boksie bądź na *padoku* (to ogrodzony obszar mniejszy od wybiegu i nieporośnięty trawą) polega po prostu na tym, że podchodzimy do konia i zakładamy mu kantar na głowę. W większości przypadków udaje się podejść do konia bez żadnego problemu. Prezentowana poniżej metoda to bezpieczny i skuteczny sposób, który sprawdza się w przypadku większości koni znajdujących się w boksie bądź na padoku.

1. Zabierz ze sobą kantar, do którego wcześniej został przymocowany uwiąz.
2. Mów do konia, aby zorientował się co do Twojej obecności, jeszcze zanim wejdiesz do boksu czy na padok.

Jeżeli koń stoi do Ciebie tyłem, zanim do niego podejdziesz, upewnij się, że Cię widzi.

3. Wejdź do boksu bądź na padok i podejdz do konia od strony jego lewej łopatki, a nie z przodu.
4. Zbliżając się do zwierzęcia, wyciągnij rękę z dłonią skierowaną ku dołowi. Pozwól zwierzęciu się obwąchać.
5. Załóż koniowi linę uwiązania na szyję.
6. Nasuń kantar na głowę konia i zapnij pasek, który przechodzi za uszami (szczegóły znajdziesz w punkcie zatytułowanym „Zapinamy pasy, czyli zakładanie kantara”).

Na wybiegu

Uchwycenie konia znajdującego się na wybiegu może okazać się trudniejsze niż założenie kantara zwierzęciu znajdującemu się w boksie czy na padoku. Problem może się pojawić zwłaszcza wtedy, gdy zwierzę nie będzie chciało dać się złapać. Na szczęście dobrze wyszkolony koń będzie cierpliwie stał i pozwoli Ci podejść do siebie z kantarem nawet na wybiegu. Niestety zdarzają się też wyjątki. Jeżeli koń nie ma ochoty pracować, może się od Ciebie oddalić stępem, kłusem, a nawet galopem, co uniemożliwi Ci nałożenie mu na głowę kantara.

Gdy się podchodzi do konia znajdującego się na wybiegu, duże znaczenie ma mowa ciała. Aby uchwycić konia w takich warunkach, zwłaszcza jeśli przebywa on w towarzystwie innych zwierząt, należy zastosować następującą technikę:

1. Trzymając w dłoni kantar i linę uwiązania, zbliżaj się spokojnie do konia. Trzymaj ręce przy ciele.

2. Podejdz do konia od strony jego lewej łopatki, nigdy prosto od przodu czy od tyłu.
3. Wyciągnij rękę w kierunku konia i delikatnie poklep go lub podrap po szyi, przemawiając do niego łagodnym tonem.
4. Przełoż mu linę uwiązania przez szyję.
5. Trzymając w dłoni zwinięty w pętlę uwiąz, załóż koniowi kantar według instrukcji zamieszczonej poniżej.

Nie poddawaj się, nawet jeśli koń nie chce zostać złapany. Jeżeli pozwolisz mu uciec, dasz mu tylko do zrozumienia, że taka taktyka się sprawdza. Jeżeli koń należy do Ciebie, porozmawiaj z trenerem o tym, jak można go nauczyć posłuszeństwa.

Jeżeli koń znajduje się na wybiegu samotnie, możesz zabrać ze sobą przekąskę, aby zachęcić go do współpracy. Jeżeli jednak znajdują się tam również inne konie, wejście ze smakołykiem w dłoń może stanowić zagrożenie dla Twojego zdrowia. Konie mogą zacząć się zachowywać nieprzyjemnie i rywalizować ze sobą o przekąskę, a to naraża Cię na przypadkowe ugryzienie czy kopnięcie.

Zapinamy pasy, czyli zakładanie kantara

Dopóki pracujesz z koniem z poziomu ziemi, Twoje dwa najważniejsze narzędzia to kantar i uwiąz. Odpowiednio wyszkolony koń nie wzbrania się przed zakładaniem kantara na głowę.

Najtrudniejszym elementem procesu zakładania kantara jest ustalenie przeznaczenia poszczególnych pasków. Najpierw przyjrzyj się uważnie zwierzęciu, które ma już na głowie kantar, a dopiero później podejmij próbę założenia go na głowę tego konia, którego usiłujesz uchwycić. Jeżeli udało Ci się opanować rozkład poszczególnych pasków na końskiej głowie, złap kantar w dłoń i wyobraź sobie, że został on już założony. To powinno Ci ułatwić nałożenie go na wybranego wierzchowca.

Instruktor powinien pokierować Twoimi poczynaniami za pierwszym i być może za drugim razem, kiedy będziesz zakładać kantar. Powinien się upewnić, że postępujesz poprawnie. Ty zaś powinieneś wykonać następującą sekwencję działań:

1. Stań przy lewej łopatce konia, zwracając głowę w tym samym kierunku co zwierzę.
2. Przełoż linę uwiązania zakończoną swobodną pętlą przez środek końskiej szyi. Złap linę w prawą dłoń.

W ten sposób zabezpieczysz konia i powstrzymasz go przed oddalaniem się.

3. Upewnij się, że nagłówek kantara jest rozpięty.

Nagłówek to element kantara, który zakłada się koniowi za uszy i zapina na jego lewym policzku.

4. Trzymając pasek od strony zapięcia w lewej dłoni i nagłówek w prawej dłoni, wsuń koński nos w nachrapnik. W tym celu przełoż prawą rękę pod szyją zwierzęcia — tak jak to pokazano na rysunku 11.1.

Rysunek 11.1.
Zakładanie
kantara
od lewej strony

5. Gdy koński nos znajdzie się już w kantarze, należy przesunąć nagłówek nad uszy konia i zapiąć w taki sposób, aby zwierzęciu było wygodnie — ani za mocno, ani za lekko.

Kantar jest zapięty zbyt mocno, jeśli nie możesz włożyć palca między nachrapnik a pasek policzkowy.

6. Zdejmij linę uwiązania z końskiego karku i zwiń ją w lewej dłoni. Prawą rękę umieść na linie tuż poniżej kantara.

Za mną, czyli prowadzenie konia

Po założeniu kantara będziesz chciał wyprowadzić konia z boksu czy z wybiegu, aby móc go uwiązać i osiodłać (o tych zagadnieniach będzie mowa za chwilę). Aby bezpiecznie prowadzić konia bez względu na okoliczności, należy postępować w następujący sposób (por. rysunek 11.2):

1. Stań po lewej stronie konia.
2. Chwyć prawą ręką linę uwiązania w pobliżu końskiej głowy. Twój kciuk powinien być skierowany w stronę głowy konia.

Powinieneś trzymać rękę w odległości mniej więcej 15 centymetrów od kantara. Jeżeli ta końcówka uwiązania zakończona jest łańcuszkiem, chwyć ją poniżej, aby łańcuszek nie wyrządził Ci krzywdy, gdyby koń odskoczył do tyłu. Jeżeli stwierdzisz, że musisz w większym stopniu zapanować nad koniem, przesunij dłoń bliżej w stronę kantara.

Rysunek 11.2.
Prowadząc konia, idź przy jego lewej łopatce i kieruj wzrok ku swojemu celowi

3. W lewej ręce nieś pozostałą część uwiązania, zwiniętą w pętlę.

Nie owijaj reszty liny wokół ręki. Jeżeli tak zrobisz, a koń wyrwie się do tyłu, pętla zacieśni Ci się wokół ręki.

4. Zanim poprosisz konia o wykonanie ruchu do przodu, stań przy jego lewej łopatce z twarzą zwróconą w żądanym kierunku. Ułóż też dłonie na linie zgodnie z powyższymi zaleceniami.

Odsuń się od konia na długość ramienia, aby przypadkiem na Ciebie nie nadepnął, gdy ruszy do przodu.

5. Rozpoczynając ruch ku przodowi, delikatnie pociągnij za linę uwiązania prawą ręką.

Koń powinien ruszyć do przodu i dotrzymać Ci kroku. Powinieneś przez cały czas pozostawać na wysokości jego łopatki.

6. Aby zmienić kierunek ruchu prowadzonego konia, odsuń prawą rękę w prawo bądź przyciągnij konia w lewo i wykonaj krok w żądanym kierunku.

Podczas skrętu w lewo przez cały czas trzymaj się od konia na odległość ramienia, aby nie nadepnął Ci na stopę podczas wykonywania manewru. Koń powinien za Tobą podążać.

7. Aby zatrzymać konia, powiedz „prz” i stań w miejscu, jednocześnie prawą ręką delikatnie pociągając linę ku tyłowi.

Prowadząc konia, powinieneś mieć cały czas na uwadze to, że zwierzę nie wie, dokąd zamierzasz je poprowadzić. Pamiętaj też, że koń jest znacznie większy od Ciebie, a w związku z tym nie skręca i nie zatrzymuje się tak szybko jak Ty. Ty wiesz, kiedy zamierzasz skręcić lub się zatrzymać — koń tego nie wie.

Konie bardzo sprawnie odczytują mowę ciała. Szybko uczą się też reagować na komendy głosowe. Zanim wykonasz skręt czy zatrzymanie, uprzedź swojego wierzchowca. Zwolnij kroku przed skrętem i powiedz „pr” przed zatrzymaniem. Koń z pewnością doceni to, że go uprzedzasz.

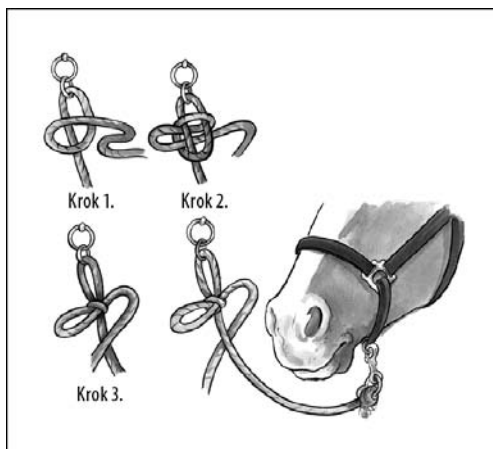
Podczas prowadzenia konia patrz, dokąd idziesz, a nie na konia. Dzięki temu zwierzę będzie się czuło pewniej i nie będzie się zastanawiać, co powinno robić.

Supetek z pętelką, czyli jak uwiązać konia

Wiązanie konia okazuje się trudniejsze, niż mogłoby się z pozoru wydawać. Nie wystarczy po prostu przymocować konia do byle czego za pomocą zupełnie dowolnego węzła i sobie pójść. To prosta droga do katastrofy. Niektóre konie bardzo się denerwują i odsadzają, gdy się je uwiąże. Jeżeli tak się zdarzy, koń może wpaść w panikę — ponieważ stwierdzi, że jego głowa została do czegoś zamocowana. Wówczas przeniesie cały ciężar ciała na tylne nogi, niemal siadając na zadzie.

Jeżeli uwiążesz konia do czegoś mocnego (specjalnej poręczy albo dużego drzewa gdzieś na szlaku), zwierzę nie będzie w stanie wyrwać go z ziemi, gdy spanikuje. Poza tym konia należy uwiązać za pomocą odpowiedniego węzła, który można sprawnie rozwiązać jednym pociągnięciem, zanim w ataku paniki koń wyrządzi zbyt wiele szkód. Rysunek 11.3 przedstawia jedną z metod wiązania takiego bezpiecznego węzła. Najogólniej rzecz biorąc, należy zrobić pętelkę (krok 1.), przeciągnąć drugą pętelkę za zwisającym kawałkiem liny, a następnie przez tę pierwszą (krok 2.), po czym zaciągnąć węzeł (krok 3.).

Rysunek 11.3.
Do uwiązania konia należy zastosować bezpieczny węzeł, który można łatwo rozwiązać

Podczas wiązania konia należy przestrzegać następujących zasad bezpieczeństwa:

- ✓ O ile to tylko możliwe, należy stosować wiązanie podwójne. Wymaga to zastosowania dwóch lin lub łańcuchów, które mocuje się po dwóch stronach konia, do obu stron kantara za pomocą metalowych uchwytów, a następnie do słupów po dwóch stronach końskiej głowy. Takie mocowanie powinno znajdować się co najmniej na wysokości łopatek konia. Został on przedstawiony na rysunku 11.4.

Rysunek 11.4.
Koń uwiązany podwójnie za pomocą łańcuchów

Upewnij się, że koń, z którym pracujesz, został przyzwyczajony do takiego rodzaju wiązania. Jeżeli nie, może się przestraszyć, gdy go w ten sposób uwiążesz. Upewnij się też, że zapięcia mają możliwość łatwego zwolnienia, aby koń nie zawisnął na uwiązach, jeśli spanikuje. Chodzi o zabezpieczenie, które zwalnia się, jeżeli koń zaczyna oddziaływać na wiązania z ogromną siłą.

- ✓ Konia należy wiązać wyłącznie z wykorzystaniem kantara i uwiązów bądź wiązania podwójnego. *Nigdy* nie należy wiązać konia za pomocą wodzy mocowanych do ogłowia. Jeżeli taki koń odsadzi, wodze mogą się zerwać, a wówczas wędzidło może uszkodzić koniowi szczękę.
- ✓ Konia należy wiązać wyłącznie do obiektów, których nie da się przemieścić. Lina bądź łańcuch powinny zostać zamocowane na odpowiedniej wysokości i w taki sposób, aby nie zsunęły się na ziemię. Konia należy wiązać do:
 - mocnych poręczy płotów,
 - specjalnych poręczy do wiązania,

- przyczepy zamocowanej do samochodu,
 - specjalnych mocowań do wiązania krzyżowego,
 - mocnych i bezpiecznych pni drzew (podczas jazdy w terenie).
- ✓ Węzeł należy umieszczać mniej więcej na poziomie kłębu (czyli punktu, w którym stykają się łopatki), liną o długości nieprzekraczającej 90 centymetrów lub łańcuchem. Lina uwiązania powinna prowadzić od poręczy do kantara. W ten sposób zabezpiecza się konia przed owinięciem sobie liny czy łańcucha wokół głowy, a także przed owinięciem uwiązania wokół nogi. Rysunek 11.5 przedstawia konia uwiązanego w bezpieczny sposób do poręczy.

Rysunek 11.5.
Krótka lina
gwarantuje, że
koń będzie
uwiązany
w bezpieczny
sposób

- ✓ Nie należy wiązać konia łańcuchem przeciągniętym przez kantar. Jeżeli koń odsadzi, taki łańcuch może wyrządzić mu krzywdę.
- ✓ Nie należy pozostawiać uwiązanego konia samego i bez nadzoru. Konie są mistrzami pakowania się w kłopoty, szczególnie jeśli akurat nikt nie patrzy.

Zasady prawidłowego siodłania konia

Przygotowanie konia do jazdy, a zwłaszcza siodłanie, wymaga praktyki. Warto zaznajomić się z treścią tego punktu, a następnie poprosić doświadczonego koniarza (na przykład instruktora czy trenera), aby pomógł Ci osiodłać konia pierwszych kilka razy. Prawidłowe założenie siodła ma ogromne znaczenie, ponieważ błędy mogą skutkować zsunieniem się jeźdźcy z końskiego grzbietu podczas jazdy. Umieszczenie siodła we właściwej pozycji i odpowiednie jego zabezpieczenie ma również ogromne

znaczenie z punktu widzenia bezpieczeństwa i wygody samego konia. Niepoprawnie nałożone siodło może wyrządzić koniowi krzywdę, a to z kolei może go skłonić do stawiania dęba czy wierzganca.

Podczas siodłania koń powinien mieć na głowie kantar i być przywiązany (więcej informacji na temat łapania konia, zakładania kantara, prowadzenia wierzchowca i wiązania go znajdziesz we wcześniejszym punkcie, zatytułowanym „Postępowanie z koniem z poziomu ziemi”). Należy najpierw osiodłać konia, a dopiero potem założyć mu ogłowie (zagadnienie kielznanie zostanie omówione za chwilę). Na końcu zdejmujemy się kantar.

Zanim osiodłasz konia, wykonaj następujące czynności:

- ✓ Uwiąż konia bezpiecznie za kantar do poręczy. Zastosuj węzeł, który daje się łatwo rozwiązać, lub wiązanie podwójne. Kwestia wiązania konia została omówiona szczegółowo w poprzednim punkcie.
- ✓ Starannie oporządzi konia, dbając o zaczesanie sierści na grzbiecie i w okolicach popręgu zgodnie z naturalnym kierunkiem włosa (więcej informacji na temat oporządzania konia znajdziesz w rozdziale 19.). Usuń z tych okolic wszelkie zabrudzenia, ściółkę oraz inne rzeczy.
- ✓ Sprawdź czaprak oraz popręg, aby upewnić się, że nie ma na nich żadnych zadziorów, patyczków ani niczego innego, co mogłoby drażnić konia.

Siodła typu western

Zanim zaczniesz, zapoznaj się z budową siodła typu western (por. rozdział 8.). Przygotuj też zawniasz czaprak. Podczas siodłania konia należy wykonać następujące czynności:

1. Połóż czaprak na końskim grzbiecie.

Stań po lewej stronie konia i umieść przednią część czapraka kilka centymetrów przed kłębem konia, u nasady szyi.

2. Zsuń czaprak kilka centymetrów do tyłu — na tyle, aby przedni jego skraj nadal przykrywał kłęb.

Jeżeli stwierdzisz potrzebę przemieszczenia czapraka do góry, nie przesuwaj go, ponieważ to zmierzwi sierść pod spodem, co z kolei może irytować konia podczas jazdy. Aby przesunąć czaprak do przodu, unieś go do góry. Sprawdź oba boki konia, aby upewnić się, że czaprak równo rozłożył się pomiędzy prawą i lewą stronę.

3. Przygotuj siodło.

W siodle typu western popręg jest zamocowany po prawej stronie. Zanim podejdziesz do konia z siodłem, unieś go i zahacz o rożek. Następnie weź prawe strzemię i przełóż je przez rożek nad popręgiem. Dzięki temu ani popręg, ani strzemię nie będą Ci przeszkadzać podczas zakładania siodła.

4. Przynieś siodło.

Chwyć przednią część siodła lewą ręką, a pod tylną podłóż prawą dłoń. Podejdź do konia od lewej strony.

Kilkakrotnie unieś siodło na wysokość końskiego grzbietu, aby zorientować się co do jego wagi. Dopiero później umieść siodło na grzbiecie konia.

5. Załóż siodło na koński grzbiet.

Ustaw się po lewej stronie konia i unieś siodło ku górze i nad konia. Nałóż je delikatnie na koński grzbiet. Siodło powinno znaleźć się w przestrzeni poniżej kłębu. Należy je umieścić w taki sposób, aby z przodu i z tyłu wystawało spod niego po około 8 centymetrów czapraka. Aby potwierdzić prawidłowe ułożenie siodła na końskim grzbiecie, należy sprawdzić, czy popręg po zamocowaniu znajdzie się tuż za stawami łokciowymi (na rysunku 11.6 przedstawione zostało prawidłowe umiejscowienie siodła typu western).

Rysunek 11.6.
Prawidłowo
umiejscowione
siodło typu
western

6. Przejdź na drugą stronę siodła, odczep strzemiona od rożka i spuść je na dół. Uwolnij też popręg, aby zwisał swobodnie.
7. Wróć na lewą stronę i zamocuj siodło za pomocą popręgu.

Stojąc po lewej stronie konia, sięgnij pod jego brzuch i podnieś popręg. Przeciągnij go przez zapięcie, rozpoczynając od strony konia, a następnie przeprowadź pasek przez odpowiedni pierścień (rysunek przedstawiający budowę siodła typu western znajdziesz w rozdziale 8.). Upewnij się, że paski są płaskie i nigdy się nie skręcają. Przeciągaj pas przez zapięcia, aż uwolnisz około 30 centymetrów rzemienia.

8. Upewnij się, że popręg został zapięty na tyle mocno, że siodło nie będzie się przemieszczać, ale też nie za ciasno. Powinieneś móc włożyć palce rozłożonej dłoni pomiędzy popręg a ciało konia.

Aby zaciągnąć popręg, rozluźnij węzeł i podciągnij zewnętrzną warstwę pasa, znajdującą się między mocowaniami.

Popręg należy ponownie sprawdzić po pokonaniu przez konia pewnego dystansu i jeszcze przed zajęciem miejsca na jego grzbiecie. Niewykluczone, że zaistnieje konieczność dociągnięcia popręgu.

Siodła klasyczne

Zanim zaczniesz siodłać konia, musisz zapoznać się z budową angielskiego siodła. Szczegóły znajdziesz w rozdziale 8. Następnie, w celu bezpiecznego nałożenia siodła klasycznego, należy postępować według poniższego przepisu (uprzednio powinienś przygotować czaprak i popręg).

1. Nałóż czaprak na konia.

Stań po lewej stronie konia i ułóż przednią część czapraka o kilka centymetrów przed kłębem, u nasady szyi.

2. Zsuń czaprak o kilka centymetrów, aby przednia część nadal przykrywała kłęb.

W razie konieczności zmiany położenia czapraka nie należy przesuwać go do przodu, ponieważ powoduje to zmierzwienie sierści i może irytować konia. W takiej sytuacji należy unieść czaprak do góry. Sprawdź po obu stronach konia, czy czaprak jest równomiernie rozłożony.

3. Podnieś siodło.

Włóż lewą rękę pod przednią część siodła, a jego tylną część oprzyj na prawym ramieniu. Upewnij się, że strzemiona zostały podciągnięte na puśliskach, żeby nie huśtały się na boki w trakcie siodłania.

4. Delikatnie połóż siodło na końskim grzbiecie, w obniżeniu tuż pod kłębem.

Czaprak znajdujący się we właściwym miejscu powinien wystawać po około 8 centymetrów z przodu i z tyłu siodła. Aby skontrolować jego położenie, należy sprawdzić, czy zapięty popręg będzie się znajdować tuż za stawami łokciowymi konia (prawidłowe umiejscowienie siodła klasycznego ukazują rysunek 11.7).

5. Przełóż przystuły po lewej stronie przez szlufkę czapraka, wykonując ruch z góry na dół.

Przejdź na drugą stronę konia i powtórz cały proces.

6. Przymocuj popręg po prawej stronie siodła.

Po bokach siodła zwisają po trzy *przystuły*, do siodłania wykorzystuje się jednak tylko dwie zewnętrzne. Trzecia pełni funkcję przystuły zapasowej, na wypadek zerwania się jednej z pozostałych.

Przeprowadź popręg na prawą stronę konia i zapnij go na dwóch zewnętrznych przystułach (popręgi bywają różne, dlatego niekiedy trzeba się zwrócić do instruktora o rozstrzygnięcie, którą część popręgu zamocować po danej stronie siodła). Zapnij kłamy mniej więcej w połowie długości przystuła.

7. Przymocuj popręg po lewej stronie siodła.

Przejdź na lewą stronę konia i sięgnij pod jego brzuchem po popręg.

Rysunek 11.7.
Popręg można ułożyć we właściwym miejscu, jeśli uprzednio prawidłowo nałożono się siodło

Przeprowadź tę samą procedurę zapinania popręgu, która została opisana w rozdziale 6. Przed zapięciem popręgu upewnij się, że znajduje się on tuż za stawami łokciowymi konia. Upewnij się też, że nie jest wykrzywiony ani niczym zabrudzony. Dopnij go tak, żeby ściśle przylegał.

8. Stopniowo dopinaj popręg po lewej stronie. Poświęć na to kilka minut.

Stopniowe dopinanie popręgu to przejaw życzliwości wobec konia. Popręg powinien być zapięty na tyle mocno, aby siodło nie poruszało się zbyt intensywnie, gdy chwycisz za łęk przedni i zaczniesz nim pociągać z boku na bok.

Jeżeli skończą Ci się dziurki po lewej stronie, przejdź do zacieśniania popręgu po prawej stronie. Najlepiej byłoby, gdyby po obu stronach popręg został zapięty na tę samą lub zbliżoną liczbę dziurek. To zapewni równe rozłożenie obciążenia.

9. Sprawdź długość strzemion.

Zanim dosiądziesz konia (o czym będzie mowa w rozdziale 12.), sprawdź długość strzemion. Jednym ze sposobów przybliżonej oceny długości strzemion jest wsunięcie prawej ręki pod tybinke siodła. Należy przesunąć dłoń w kierunku *zamka* (czyli metalowej belki, za pomocą której puślisko jest przymocowane do siodła). Jeżeli koń ma już założone ogłowie, w trakcie wykonywania tej czynności należy lewą ręką trzymać wodze. Lewą ręką należy chwycić za strzemień i przesunąć je w kierunku pachy wyciągniętego prawego ramienia. Jeżeli strzemień dokładnie się w nią wpasuje, najprawdopodobniej okaże się odpowiednio dopasowane.

Jeżeli strzemień wymaga skrócenia lub wydłużenia, należy zmodyfikować jego długość poprzez przepięcie puśliska. Po zakończeniu tej czynności należy podciągnąć sprzączkę w taki sposób, aby chowała się pod skórą siodła i nie obcierała Ci nóg podczas jazdy.

Niewykluczone, że po wykonaniu przez konia kilku kroków będziesz musiał powtórzyć czynności z punktu 8. — jeszcze zanim dosiądziesz konia. Popręg może się poluzować, gdy zwierzę zacznie się ruszać. Zanim wsiądziesz na konia, sprawdź, czy palce wchodzą ciasno między popręg a ciało konia. Jeżeli nie możesz w ogóle włożyć palców, popręg jest zapięty zbyt mocno i trzeba go nieco poluzować.

Na koniec — ogłowie

Ogłowie to ten element końskiego rzędu, który zakłada się na koniec. Po założeniu ogłowia nie można już konia uwiązać aż do czasu zakończenia jazdy. Zanim założysz wierzchowcowi ogłowie, wykonaj poniższe czynności.

- ✓ Uwiąż konia bezpiecznie, mocując linę do kantara i do poręczy (za pomocą bezpiecznego węzła) bądź wiązania podwójnego. Zasady wiązania konia wyjaśniłam we wcześniejszym punkcie, zatytułowanym „Supełek z pętelką, czyli jak uwiązać konia”.
- ✓ Oporządź konia i osiodłaj go (w rozdziale 19. znajdziesz informacje na temat zasad oporzędzania konia, szczegółów na temat siodłania możesz natomiast szukać we wcześniejszym punkcie tego rozdziału).
- ✓ Zakładając ogłowie klasyczne, upewnij się, że *nachrapnik* (element zakładany zwierzęciu na nos) oraz *podgardle* (pasek zapinany pod gardłem) są rozpięte. Jeżeli zakładasz wierzchowcowi ogłowie typu western, w którym występuje podgardle, również należy je rozpiąć.
- ✓ Jeżeli koń nigdy wcześniej nie nosił danego ogłowia, poproś doświadczonego koniarza (na przykład swojego instruktora albo trenera), aby pomógł Ci ocenić rozmiary wędzidła oraz długość poszczególnych pasków.

Zakładanie ogłowia przebiega właściwie tak samo w przypadku ogłowia klasycznego i ogłowia typu western. Zanim przystąpisz do tej czynności, zapoznaj się z budową obu rodzajów ogłowia (więcej informacji na temat ogłowia znajdziesz w rozdziale 9.). Następnie wykonaj następującą sekwencję czynności:

1. Zabezpiecz konia za pomocą kantara.

Ustaw się po lewej stronie konia, rozepnij kantar, zsuń nachrapnik, a następnie zapnij kantar ponownie na końskiej szyi (szczegółowe informacje na temat zakładania kantara znajdziesz w odpowiednim punkcie tego rozdziału).

2. Przełóż zwierzęciu wodze przez głowę tak, aby znalazły się na jego szyi.

3. Chwyć wędzidło oraz resztę uprzęży, a następnie stań po lewej stronie głowy konia, patrząc w tym samym kierunku co on.

Chwyć górną część ogłowia prawą dłonią, a wędzidło weź do lewej ręki. Ułóż je na otwartych palcach. Stań przy głowie konia, cały czas spoglądając w tym samym kierunku co on.

4. Umieść prawą rękę (w której cały czas trzymasz uprząż) tuż nad głową konia, przed uszami.

Jeżeli nie możesz sięgnąć nad głowę konia, wyciągnij rękę pod jego gardłem i od prawej strony umieść ją w taki sposób, aby razem z ogłowiem znajdowała się tuż powyżej końskiego czoła albo nad jego nosem.

5. Otwórz pysk konia i wprowadź wędzidło.

Delikatnie wciśnij kciuk w wewnętrzny róg końskiego pyska, aby skłonić zwierzę do otwarcia go. Następnie wprowadź wędzidło do środka, uważając, aby nie uderzyć o przednie zęby. Prawą ręką unoś resztę ogłowia, aż wędzidło znajdzie się we właściwym miejscu. Jeżeli ogłowie ma łańcuszek, upewnij się, że znalazł się on pod brodą konia.

6. Delikatnym ruchem wsuń ogłowie za uszy konia.

Dopasuj naczółek w taki sposób, aby rozkładał się równo na czole wierzchowca. W przypadku zastosowania ogłowia typu na jedno lub na dwoje uszu upewnij się, że ucho bądź uszy konia poprawnie ułożyły się w петельkach ogłowia. W tym momencie ogłowie znajduje się na właściwym miejscu.

7. Zapnij podgardle oraz nachrapnik, jeśli takowe występują w ogłowiu.

- **Ogłowie typu western.** Rysunek 11.8 przedstawia konia w ogłowiu typu western. W tym przypadku prawdopodobnie nie będziesz musiał zapinać nachrapnika, ponieważ ogłowie go nie posiada. Jeżeli ogłowie jest wyposażone w podgardle, zadбай o pozostawienie odległości dwóch palców między paskiem o koniem.

Rysunek 11.8.
Zakładanie
ogłowia typu
western

- **Ogłowie klasyczne.** Rysunek 11.9 przedstawia konia w ogłowie klasycznym. Podgardle oraz nachrapnik należy zapiąć ściśle, ale nie za mocno — pod obydwoma paskami powinny się zmieścić trzy palce.

Rysunek 11.9.
Zakładanie
ogłowia typu
klasycznego

Jeżeli wędzidło ma łańcuszek, należy zadbać o to, aby zwisał swobodnie, gdy wodze są poluzowane, a jednocześnie łąpał kontakt z podbródkiem konia, gdy czanki zostaną ściągnięte do 45 stopni.

8. Rozepnij kantar zamocowany na szyi.

Jeżeli planujesz od razu dosiadać konia, pozostaw wodze na końskim grzbiecie. Jeżeli zaś zamierzasz poprowadzić konia w inne miejsce i dopiero tam zająć miejsce w siodle, zdejmij wodze z szyi konia i za ich pomocą przeprowadź zwierzę. W rozdziale 12. znajdziesz szczegółowe informacje na temat dosiadanania konia.

Skorowidz

A

adopcja konia, 258
anglezowanie, 65, 193

B

badanie konia, 259
bat ujeżdżeniowy, 133
bezpieczeństwo
 jazdy samotnej, 86
 jazdy w grupie, 85
 na koniu, 84
 na szlaku, 293
 w stajni, 81
 własne, 29
bezpieczna jazda, 331
bezpieczne węzły, 83
bezpieczny strój, 77
białe plamy
 na głowie, 47
 na nogach, 48
biceps, 69
boks w stajni, 264
bryczesy, 129
budowa ciała, 42, 43
budowa siodła, 109
 łęk przedni, 104
 łęk tylny, 104
 siedzisko, 104
 strzemiona, 104
 terlica, 103
buty do jazdy konnej, 81

C

chody konia
 cwał, 32
 galop, 32, 44
 klus, 32, 44
 stęp, 32, 44
chodzenie po okręgu, 180
 w stylu klasycznym, 180, 201, 219
 w stylu western, 180, 200, 219

choroby koni
 gnicie strzałki, 278
 grypa, 277
 kolka, 276
 rhinopneumonia, 277
 zapalenie stawów, 276
chód
 czterotaktowy, 281
 dwutaktowy, 282
 trzytaktowy, 207
ciało konia, 41
cofanie
 w stylu klasycznym, 182
 w stylu western, 182
concho, 105
cross, 32
czanka, 190
czaprak
 skokowy, 112
 ujeżdżeniowy, 112
 w stylu western, 90, 112
 wszechstronny, 112
czapsy, 129

C

ćwiczenia
 brzucha, 70
 karku, 73
 nóg, 69
 pleców, 73
 ramion, 68
 uda, 71
ćwiczenia aerobowe, 67

D

dobry uczeń, 62
dolna część pleców, 73
dopasowanie siodła
 do jeźdźca, 115
 do konia, 113
 klasycznego, 114
 western, 113

dosiad, 167
dosiad skokowy, 231
dosiadanie konia, 153–155
 w stylu klasycznym, 158
 w stylu western, 155
dzierzawa konia, 252

E

elementy ogłowia
 uprząż, 118
 wędzidło, 117
 wodze, 118
elementy stroju, 126
 buty jeździeckie, 126
 kapelusze w stylu western, 126
 kaski jeździeckie, 126
 spodnie jeździeckie, 126
etykieta, 296
 komunikacja z jeźdźcami, 336
 mijanie z prawej strony, 337
 niesienie pomocy, 339
 ostrożne podchodzenie od tyłu, 337
 ostrzeganie czerwoną wstążką, 335
 powolne ruszanie, 336
 przygotowanie do jazdy, 338
 uprzejme zachowanie, 338
 zachowanie bezpiecznej odległości, 337
 zachowanie ciszy, 336

F

fazy skoku, 231
FEI, Międzynarodowa Federacja Jeździecka, 306
flot, 303
fly whisk, 133

G

galop, 207–222
 w jeździectwie klasycznym, 211
 w stylu western, 209
 w ujeżdżeniu, 213
Gymkhana, 94

H

harmonogram lekcji, 59
higiena jamy ustnej, 275

I

inochód, 282
instruktor, 57
interakcja z koniem, 40

J

jazda
 na oklep, 316
 w grupie, 85
 w pełnym siadzie, 317
 w półsiadzie, 30
 w siodle bocznym, 318
 w stylu klasycznym, 97
 w stylu western, 91
 w terenie, 287
 przygotowania, 287
 wybór szlaku, 289
 wyposażenie dodatkowe, 292
 wyposażenie podstawowe, 291
joga, 70

K

kantar, 31, 138
kielzno
 curb, 120
 curb z rollerem, 120
 Hackamore, 121
 bosal, 121
 mechaniczne, 121
 Tom Thumb, 120
klacz, 255
klasa open, 307
kłęb, 99, 190
kłus, 187–204
 anglezowany, 192, 196
 w stylu klasycznym, 188, 191
 w stylu western, 188, 189
 w ujeżdżeniu, 194
 wysiadywany, 193, 196
komendy, 168
komunikacja z koniem, 99, 101, 125
kondycja fizyczna, 66
kontrola ogłowia i siodła, 154
końskie zdrowie, 272
koszt posiadania konia, 253
krążenie po drążkach, 204
kręcenie ósemek, 185
kulawizna, 43, 260
kupowanie konia, 256

L

lekcje grupowe, 59
 lekcje indywidualne, 59

M

manewry, 215
 w kłusie, 197
 w stępie, 175
 maści koni
 bułana, 46
 gniada, 46
 jabłkowita, 46
 kara, 46
 kasztanowata, 46
 siwa, 46
 skarogniada, 46
 mięśnie
 brzucha, 70
 czworogłowe uda, 72
 nóg, 69
 ramion, 68
 mowa ciała, 38, 40, 166
 munsztuk, 284
 musztra, 324

N

nachrapnik, 149
 nadwaga, 67
 nagłówek kantara, 139
 nakrycie głowy
 kapelusz kowbojski, 78
 kask jeździecki, 78
 toczek, 78
 neck reining, 178
 niebezpieczne zachowania, 83

O

obciążenie konia, 66
 ocena stajni, 55
 odmiany koni, 47
 odmienny rodzaj chodu
 pozycja ciała, 285
 ruch, 286
 trzymanie wodzy, 286
 ułożenie nóg, 286
 odmowa, 236
 odrobaczanie, 274
 odsadzanie, 83
 ogier, 256

ogłowie, 84, 117
 klasyczne, 98, 121
 pojedyncze, 122
 ujeżdżeniowe, 122
 typu western, 90, 119
 opieka nad koniem, 34, 249, 261–278
 ostrogi, 132
 klasyczne, 133
 w stylu western, 132
 ośrodki otwarte dla koni, 328

P

padok, 138, 264
 palcat, 133
 parady konne, 325
 parkur, 235
 pasaż, 101
 pastwisko, 264
 Pavia Audrey, 15
 pełny siad, 317
 pensjonat dla koni, 261
 pewność siebie, 40, 74
 pielęgnacja
 czesanie, 267
 mycie, 271
 sprzęt, 267
 pilates, 71
 piruet, 101
 podgardle, 149
 podkuwanie, 274
 podróżowanie z koniem, 326
 pojenie, 266
 pokazy
 jeździeckie, 93
 koni rasowych, 307
 konne, 34, 302
 dobre maniere, 312
 przygotowanie jeźdźcy, 309
 przygotowanie konia, 310
 specjalistyczne, 308
 szkoleniowe
 w stylu klasycznym, 305
 w stylu western, 304
 pokonywanie przeszkód, 233
 pokrój, 43
 polo, 322
 Polski Związek Jeździecki, 348
 popręg, 84, 105, 109
 posiadanie konia, 249
 pozycja ciała
 w chodzie odmiennym, 285
 w stylu klasycznym, 172, 191

pozycja ciała
w stylu western, 169, 189, 209
w ujeżdżeniu, 174, 194, 214
pozycja ciała w pólśiadzie, 212
pozycja nóg
w chodzie odmiennym, 286
w stylu klasycznym, 173, 192, 212
w stylu western, 171, 190, 210
w ujeżdżeniu, 175, 195, 214
pólśiad, 55, 100
prasa jeździecka, 348
profesjonalizm instruktora, 63
profilaktyka, 272
prowadzenie konia, 140
przechodzenie między beczkami, 184
przeszkoda
koperta, 228
linia, 234
mur, 230
okser, 229
stacjonarna, 229
szereg, 233
przewożenie konia, 329
przygotowanie do skoku, 232
przygotowanie fizyczne, 29, 65
przyspieszenie skoku, 238
pułsisko, 108, 129
pysk, 38

Q

quirt, 134

R

rajdy konne
długodystansowe, 320
sportowe, 321
rasa, 48, 283
American Saddlebred, 283
Appaloosa, 49
Colonial Spanish Horse, 283
czystej krwi arabskiej, 49
kłusak amerykański, 51
kuc islandzki, 283
Missouri Foxtrotter, 283
Morgan, 50
Paint, 50
Paso Fino, 283
Paso peruwiański, 284
pełnej krwi angielskiej, 52
Quarter Horse, 50
Rocky Mountain Horse, 284
Saddlebred, 51
Tennessee Walker, 52, 284

reakcje na zagrożenia, 295
reining, 180
rodzaj pokarmu
brykiet słomiany, 266
siano, 266
trawa, 266
rodzaje
batów, 134
pokazów, 303
przeszkód, 228
przyczep, 330
skoków, 225
rozciąganie, 71
rozładunek konia, 332
rozmiar terlicy, 105
rozmiary siodeł, 105, 115
rozpoznawanie zachowań, 83
rożek, 104
ruch
w chodzie odmiennym, 286
w galopie w pólśiadzie, 213
w galopie w ujeżdżeniu, 215
w stylu klasycznym, 173, 192
w stylu western, 171, 190, 211
w ujeżdżeniu, 175, 195

S

Sand Shannon, 15
schronienie
pensjonat dla koni, 261
własna stajnia, 263
serpentyzna, 203
siodła
beztalicowe, 104
klasyczne, 109
w stylu western, 104
siodłanie 31, 144–149
siodło, 66
barrel racing, 106
boczne, 318
klasyczne, 98
pleasure, 106
roping, 107
skokowe, 98, 110
trail, 107
ujeżdżeniowe, 98, 110
western, 90
wszechstronne, 109
sklepy internetowe, 349
skoki, 32, 225–239
crossowe, 230
przez przeszkody, 226

skręcanie
 w stylu klasycznym, 179, 199, 217
 w stylu western, 178, 198, 216
 spotkanie na szlaku, 298
 sprzęt na pokazy, 309
 stajnie, 54
 stęp, 165–186
 w stylu klasycznym, 171
 w stylu western, 168
 w ujeżdżeniu, 174
 stowarzyszenia hodowców, 347
 strach, 75
 strach koński, 295
 strój
 do skoków, 99
 do ujeżdżenia, 99
 klasyczny, 129
 pokazowy, 125
 klasyczny, 130
 w stylu western, 127
 treningowy, 125
 western, 126
 strzemiona, 84
 styl jazdy
 klasyczny, 30, 55, 97
 western, 30, 54, 89, 92, 94
 szczepienia, 274
 szkolenie koni, 90, 99
 szlaki, 289

T

tooling, 105
 trawers, 101
 trener, 57
 trening
 interdyscyplinarny, 245, 246
 kondycyjny, 293
 ogólnorozwojowy, 70
 triceps, 69
 troki, 105
 trzymanie wodzy
 w chodzie odmiennym, 286
 w stylu kalifornijskim, 170
 w stylu klasycznym, 173, 191, 212
 w stylu tradycyjnym, 170
 w stylu western, 170, 190, 210
 w ujeżdżeniu, 175, 195, 214
 tybinka, 109

U

udo
 część tylna, 69, 71
 część wewnętrzna, 71
 mięsień czworogłowy, 71
 ujeżdżenie, 30, 55, 101
 uprząż, 118
 USEF, 306
 utrata wagi, 67
 utrzymanie konia, 251
 użytkowanie szlaku, 299

W

wałach, 255
 wędzidła klasyczne
 pojedynczo łamane, 123
 Weymouth, 123
 z wąsami, 123
 wędzidła western, 120
 wędzidło, 99, 117, 118
 węzeł, 144
 wiązanie konia, 82, 142
 wiek konia, 254
 właściwe oddychanie, 68
 właściwe traktowanie, 40
 wodze, 118
 woltyżerka, 322
 wsiadanie, 31
 współpraca z instruktorem, 61
 wybór
 instruktora, 56
 konia, 253
 rasy, 255
 stajni, 54
 wyłamanie, 237
 wyposażenie
 jeźdźca, 31
 konia, 30
 wyraz pyska
 czujny, 39
 niebezpieczny, 39
 przestraszony, 38
 rozluźniony, 38
 wysokość konia, 42
 wytrzymałość, 67
 wzory koni
 dereszowaty, 46
 nakrapiany, 47
 srokaty, 46

Z

- zabawy konne
 - czerwone, zielone, 343
 - dookoła świata, 345
 - jajko na łyżeczce, 345
 - jazda za dziesięć złotych, 342
 - naśladowanie, 344
 - ojciec Wirgiliusz, 341
 - poszukiwanie skarbów, 342
 - Ride and Tie, 343
 - wiadra i buty, 344
 - wyścig gazetowy, 342
- zachęcanie
 - do galopu, 208
 - do klusa, 187
 - do ruszenia, 168
 - do stępa, 167
- zachowanie koni, 38
- zachowywanie równowagi, 221
- zakładanie
 - kantara, 31, 138, 139
 - ogłowa, 31, 149
 - typu klasycznego, 151
 - typu western, 150
- zakup konia, 33
- załadunek konia, 330
- zasady etykiety, 296
- zatrzymanie
 - w stylu klasycznym, 177, 198, 216
 - w stylu western, 176, 197, 215
- zawody konne, 34
 - crossowe, 227
 - oficjalne, 306
 - typu hunter, 227
 - typu reining, 94
 - w ujeżdżeniu, 102
 - western, 94
- zmiana stylu jazdy, 244
- zsiadanie, 31, 160
 - w stylu klasycznym, 163
 - w stylu western, 161

Ż

żywienie konia, 265

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

- 1. ZAREJESTRUJ SIĘ**
- 2. PREZENTUJ KSIĄŻKI**
- 3. ZBIERAJ PROWIZJĘ**

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

Instrukcja obsługi konia

Jeśli kiedykolwiek zachwylił Cię widok pięknych arabów galopujących po torze wyścigowym, marzysz o przejażdżce na grzbiecie swojego rumaka albo widzisz się w roli brawurowego kowboja, dowiedz się wszystkiego, co każdy miłośnik koni powinien wiedzieć o tych zwierzętach. Ten praktyczny poradnik pomoże Ci pewnie usiąść w siodle i zacząć jeździć — zarówno dla rozrywki, jak i dla sportu. Nauczysz się dbać o swojego wierzchowca, pielęgnować go oraz wreszcie zrozumiesz, co chce Ci przekazać.

- **Poznanie podstaw** — dbaj o kondycję i bezpieczeństwo podczas jazdy konnej.
- **Więcej niż szcztokowanie** — poznaj zasady opieki nad czworonożnym towarzyszem.
- **Zajmowanie miejsca w siodle** — doskonałą równowagę i wyczucie czasu.
- **Skuteczna motywacja** — skłoń zwierzę do podporządkowania się Twoim poleceniom.
- **Inne formy rozrywki** — odkryj fascynujący świat pokazów konnych.

Audrey Pavia jest cenioną autorką książek i artykułów poświęconych koniom oraz jeździe konnej. **Shannon Sand** to doświadczona zawodniczka w dziedzinie hipiki. Ma na swoim koncie wiele medali w konkursach jeździeckich, współpracowała też z trenerem amerykańskiej reprezentacji na Igrzyska olimpijskie.

Zajmij miejsce w siodle:

- **znajdź najlepszą stajnię i najlepszego instruktora**
- **wyberz sprzęt do jazdy konnej odpowiedni dla Ciebie i zwierzęcia**
- **zaczynaj jeździć na lonży na ujeżdżalni oraz w terenie,**
- **zachęcaj konia do chodzenia stępem, kłusem i galopem. Przygotuj się do skoków**
- **wygrywaj zawody**
- **kup i pielęgnowaj własnego konia**

PO ROZUM NA...

www.dlabystszakow.pl

Zamówienia telefoniczne:

0 801 339900

0 601 339900

septem
septem.pl

Sprawdź najnowsze promocje: <http://dlabystszakow.pl/promocje>
Książki najchętniej czytane: <http://dlabystszakow.pl/bestsellery>
Zamów informacje o nowościach: <http://dlabystszakow.pl/nowosci>

Hellon SA: ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice, tel.: 32 230 98 63
e-mail: rady@dlabystszakow.pl <http://dlabystszakow.pl>

For Dummies®
A Branded Imprint of

 WILEY

Cena 39,00 zł

ISBN 978-83-246-6626-3

9 788324 666263